

Eiropas Datu aizsardzības uzraudzītāja atzinums par ierosināto Padomes direktīvu, ar ko dalībvalstīm uzliek pienākumu obligāti uzturēt jēlnaftas un/vai naftas produktu rezerves

(2009/C 128/05)

EIROPAS DATU AIZSARDZĪBAS UZRAUDZĪTĀJS,

ņemot vērā Eiropas Kopienas dibināšanas līgumu un it īpaši tā 286. pantu,

ņemot vērā Eiropas Savienības Pamattiesību hartu un it īpaši tās 8. pantu,

ņemot vērā Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 95/46/EK (1995. gada 24. oktobris) par personu aizsardzību attiecībā uz personas datu apstrādi un šādu datu brīvu apriti ⁽¹⁾,

ņemot vērā Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (EK) Nr. 45/2001 (2000. gada 18. decembris) par fizisku personu aizsardzību attiecībā uz personas datu apstrādi Kopienas iestādēs un struktūrās un par šādu datu brīvu apriti, un it īpaši tās 41. pantu ⁽²⁾,

ņemot vērā Eiropas Datu aizsardzības uzraudzītājam 2008. gada 14. novembrī nosūtīto lūgumu dot atzinumu saskaņā ar Regulas (EK) Nr. 45/2001 28. panta 2. punktu,

IR PIEŅĒMIS ŠO ATZINUMU.

I. IEVADS

1. Komisija 2008. gada 13. novembrī ierosināja Padomes direktīvu, ar ko dalībvalstīm uzliek pienākumu obligāti uzturēt jēlnaftas un/vai naftas produktu rezerves (še turpmāk "ierosinātais tiesību akts") ⁽³⁾.
2. Ierosinātajā tiesību aktā ir paredzēts Kopienā garantēt naftas piegāžu augsta līmeņa drošību, liekot lietā uzticamus un pārskatāmus mehānismus, kam pamatā ir dalībvalstu

solidaritāte, uzturēt obligātas naftas un naftas produktu rezerves, kā arī ieviest procedūras, kas ir vajadzīgas, lai novērstu nopietnu minēto produktu nepietiekamību.

3. Komisija 2008. gada 14. novembrī saskaņā ar Regulas (EK) Nr. 45/2001 28. panta 2. punktu priekšlikumu ir nosūtījusi EDAU, lai saņemtu atzinumu. EDAU ir gandarīts, ka viņam ir lūgta konsultācija par šo jautājumu, un ka saskaņā ar Regulas (EK) Nr. 45/2000 28. pantu priekšlikuma preambulā ir ietverta atsauce uz minēto konsultāciju.

4. Pirms pieņemt ierosināto tiesību aktu, Komisija neoficiāli konsultējās ar EDAU par konkrētu ierosinātā tiesību akta pantu (pašreizējo 19. pantu). EDAU jutās gandarīts par neoficiālo konsultāciju, jo tā viņam ļāva nākt klajā ar dažiem ieteikumiem, pirms Komisija pieņem ierosināto tiesību aktu.

II. IEROSINĀTĀ TIESĪBU AKTA ANALĪZE

Vispārēja analīze

5. Šis jautājums labi rāda to, ka datu aizsardzības noteikumus nedrīkst aizmirst nekādos apstākļos. Situācijā, kas attiecas uz dalībvalstīm un to pienākumu ārkārtējiem gadījumiem glabāt naftas krājumus, kas galvenokārt pieder juridiskām personām, personas datu apstrāde nav acīmredzama, bet, lai gan tā principā nav pamanāma, tā tomēr var notikt. Noteikti būtu jāapsver iespējamība, ka personas datus apstrādā, un attiecīgi jārikojas.
6. Pašreizējā situācijā faktiski ir divas direktīvā paredzētas darbības, kurās varētu apstrādāt personas datus. Pirmā ir dalībvalstu informācijas vākšana par naftas krājumiem, un pēc tam – minētās informācijas pārsūtīšana Komisijai. Otrā darbība ir saistīta ar Komisijas pilnvarām kontrolēt dalībvalstis. Informācijas vākšana par naftas krājumu īpašniekiem varētu aptvert personas datus, piemēram, uzņēmumu direktoru vārdus un kontaktinformāciju. Informācijas vākšana, kā arī tās pārsūtīšana Komisijai būtu personas datu apstrāde, un tā liktu piemērot vai nu attiecīgu valstu tiesību aktus, ar ko īsteno Direktīvu 95/46/EK, vai Regulu (EK) Nr. 45/2001 – atkarībā no tā, kas patiesībā apstrādā datus. Tāpat tas, ka Komisijai ir piešķirtas pilnvaras pārbaudīt dalībvalstu rezerves krājumus, pie kā pieder pilnvaras vākt informāciju vispār, varētu paredzēt personas datu vākšanu un tāpēc arī to apstrādi.

⁽¹⁾ OV L 281, 23.11.1995., 31. lpp.

⁽²⁾ OV L 8, 12.1.2001., 1. lpp.

⁽³⁾ COM(2008) 775, galīgā redakcija.

7. Neoficiālajā konsultācijā, kurā apsprieda tikai jautājumus par Komisijai piešķirtām izmeklēšanas pilnvarām, EDAU ieteica Komisijai noteikt, vai personas datu apstrāde Komisijas veiktas izmeklēšanas sakarā notiktu regulāri un tieši izmeklēšanas vajadzībām. Pēc izvērtējuma ir ierosinātas divas pieejas.
8. Ja personas datu apstrāde nebija paredzēta, un tāpēc notiktu gluži neregulāri, EDAU ieteica, pirmkārt, skaidri svītrot personas datu apstrādi kā tādu, kas kalpo Komisijas veiktas izmeklēšanas vajadzībām un, otrkārt, norādīt, ka nekādus personas datus, kas izmeklēšanas gaitā varētu nākt Komisijas rīcībā, nevāks vai neņems vērā, un gadījumos, ja tos ievāktu nejauši, tos uzreiz iznīcinās. EDAU turklāt ierosināja kā vispārēju nodrošinājuma klauzulu iekļaut pantu, kurā būtu teikts, ka direktīva neskar Direktīvā 95/46/EK un Regulā (EK) Nr. 45/2001 ietvertos datu aizsardzības noteikumus.
9. Ja, no otras puses, būtu paredzēts, ka datu apstrāde notiek regulāri saskaņā ar Komisijas veiktu izmeklēšanu, EDAU ieteica Komisijai iekļaut tādu tekstu, kurā atspoguļotos īsta datu aizsardzības izvērtējuma rezultāti. Tajā vajadzētu būt šādiem elementiem – (I) datu apstrādes patiesie mērķi, (II) vajadzība pēc datu apstrādes, lai sasniegtu mērķus, un (III) datu apstrādes samērīgums.
10. Lai gan EDAU neoficiālā konsultācija attiecās tikai uz Komisijas pilnvarām veikt izmeklēšanu, viņa piebildes tikpat labi attiecās uz citām galvenām darbībām, kas ir skaidrotas ierosinātajā direktīvā, proti, uz dalībvalstu informācijas vākšanu un sūtīšanu Komisijai.
11. Ierosinātās direktīvas galīgajā variantā ir skaidri redzams, ka Komisija ir secinājusi – direktīvas sakarā personas datu apstrāde nav paredzēta. EDAU ar gandarījumu konstatē, ka viņa pirmā ierosinātā pieeja pilnībā atspoguļota ierosinātajā tiesību aktā.
12. EDAU tāpēc apliecina atbalstu tam, kā Komisija ierosinātajā direktīvā ir nodrošinājusi datu aizsardzības noteikumu ieviešanu. Atzinuma turpmākā daļā būs sniegti tikai daži sīki izstrādāti ieteikumi.
- Piebildes par niansēm*
13. Ierosinātās direktīvas 15. pantā ir runa par dalībvalstu pienākumu ik nedēļu sūtīt Komisijai statistikas biļetenus par to, cik lieli komerciāli pieejami krājumi glabājas to teritorijā. Tādā informācijā parasti ir maz personas datu. Tomēr tajā var būt informācija par fiziskām personām, kam pieder naftas krājumi, vai arī – kas strādā kādai juridiskai personai, kam krājumi pieder. Lai novērstu to, ka dalībvalstis sniedz Komisijai tādu informāciju, 15. panta 1. punktā ir norādīts, ja dalībvalstis tā dara, tās nedrīkst minēt attiecīgo krājumu īpašnieku vārdus. Lai gan jāapzinās, ka vārdu svītrosana ne vienmēr dos tādus datus, ko nevar atvest uz kādu fizisku personu, tomēr šķiet, ka tādā situācijā (statistikas biļeteni par naftas krājumiem) pietiks ar tādu papildu frāzi, lai garantētu, ka Komisijai nesūtīs nekādus personas datus.
14. Komisijas pilnvaras veikt pārbaudes ir paredzētas ierosinātās direktīvas 19. pantā. Minētais pants skaidri rāda, ka Komisija ir ievērojusi pirmo pieeju, kā iepriekš skaidrots 8. punktā. Tajā ir norādīts, ka personas datu vākšana nevar piederēt pie Komisijas veiktām pārbaudēm. Arī, ja Komisijas rīcībā nāktu tādi dati, tos nevar ņemt vērā, un tie ir jāiznīcina – ja tie nejauši ir savākti. Lai tādu formulējumu saskaņotu ar datu aizsardzības tiesību aktos lietoto formulējumu un novērstu pārpratumus, EDAU iesaka vārdu “vākšana” 2. punkta pirmā teikumā aizstāt ar vārdu “apstrāde”.
15. EDAU ir gandarīts, ka ierosinātajā tiesību aktā ir iekļauta vispārēja nodrošinājuma klauzula par svarīgākiem datu aizsardzības tiesību aktiem. Dalībvalstīm, kā arī Komisijai un citām Kopienas struktūrām 20. pantā ir atgādināti pienākumi, ko attiecīgi uzliek Direktīva 95/46/EK un Regula (EK) Nr. 45/2001. Klauzulā vēl ir uzsvērtas datu subjektu tiesības, ko dod minētie noteikumi, piemēram, tiesības iebilst pret datu apstrādi, tiesības piekļūt saviem datiem un tiesības tos labot neprecizitāšu gadījumos. Droši vien var izteikt piebildi par minētā panta atrašanās vietu ierosinātā tiesību aktā. Tā kā tas ir vispārējs, tas neaprobežojas tikai ar Komisijas tiesībām veikt izmeklēšanu. EDAU tāpēc iesaka pārcelt pantu uz direktīvas pirmo daļu, piemēram, pēc 2. panta.
16. Tāpat 25. apsvērumā ir piesaukta direktīva 95/46/EK un Regula (EK) Nr. 45/2001. Apsvēruma mērķis tomēr nav pietiekami skaidrs, jo tajā ir tikai pieminēti datu aizsardzības tiesību akti vispār, un nekas cits nav teikts. Apsvērumā būtu skaidri jānorāda, ka attiecīgā direktīva neskar minētos tiesību aktus. Turklāt apsvēruma pēdējā teikumā, šķiet, ir paredzēts, ka datu aizsardzības tiesību aktos ir skaidri prasīts, lai apstrādātāji uzreiz iznīcinātu nejauši savāktus datus. Lai gan ir iespējams, ka tas izriet no izklāstītajiem noteikumiem, bet minētajā tiesību tādā pienākums nav atrodams. Vispārējs datu aizsardzības princips paredz, ka personas datus neglabā ilgāk kā vajadzīgs tiem mērķiem, kam tie ir vākti vai apstrādāti. Ja apsvēruma pirmo daļu

pielāgo tā, ka šie nupat ir ierosināts, pēdējais teikums kļūst lieks. EDAU tāpēc ierosina svītrot 25. apsvēruma pēdējo teikumu.

III. SECINĀJUMI

17. EDAU vēlas apliecināt atbalstu tam, kā Komisija ierosinātajā direktīvā ir nodrošinājusi datu aizsardzības noteikumu ievērošanu.

18. Iedziļinoties sīkumos, EDAU iesaka

— vārdu “vākšana” 19. panta 2. punkta pirmā teikumā aizstāt ar vārdu “apstrāde”;

— pārcelt 20. pantu, vispārēju datu aizsardzības noteikumu, uz direktīvas sākumu, proti, tūlīt pēc 2. panta;

— 25. apsvērumam pievienot norādi, ka attiecīgā direktīva neskar Direktīvu 95/46/EK un Regulu (EK) Nr. 45/2001;

— svītrot 25. apsvēruma pēdējo teikumu.

Briselē, 2009. gada 3. februārī

Peter HUSTINX
Eiropas Datu aizsardzības uzraudzītājs